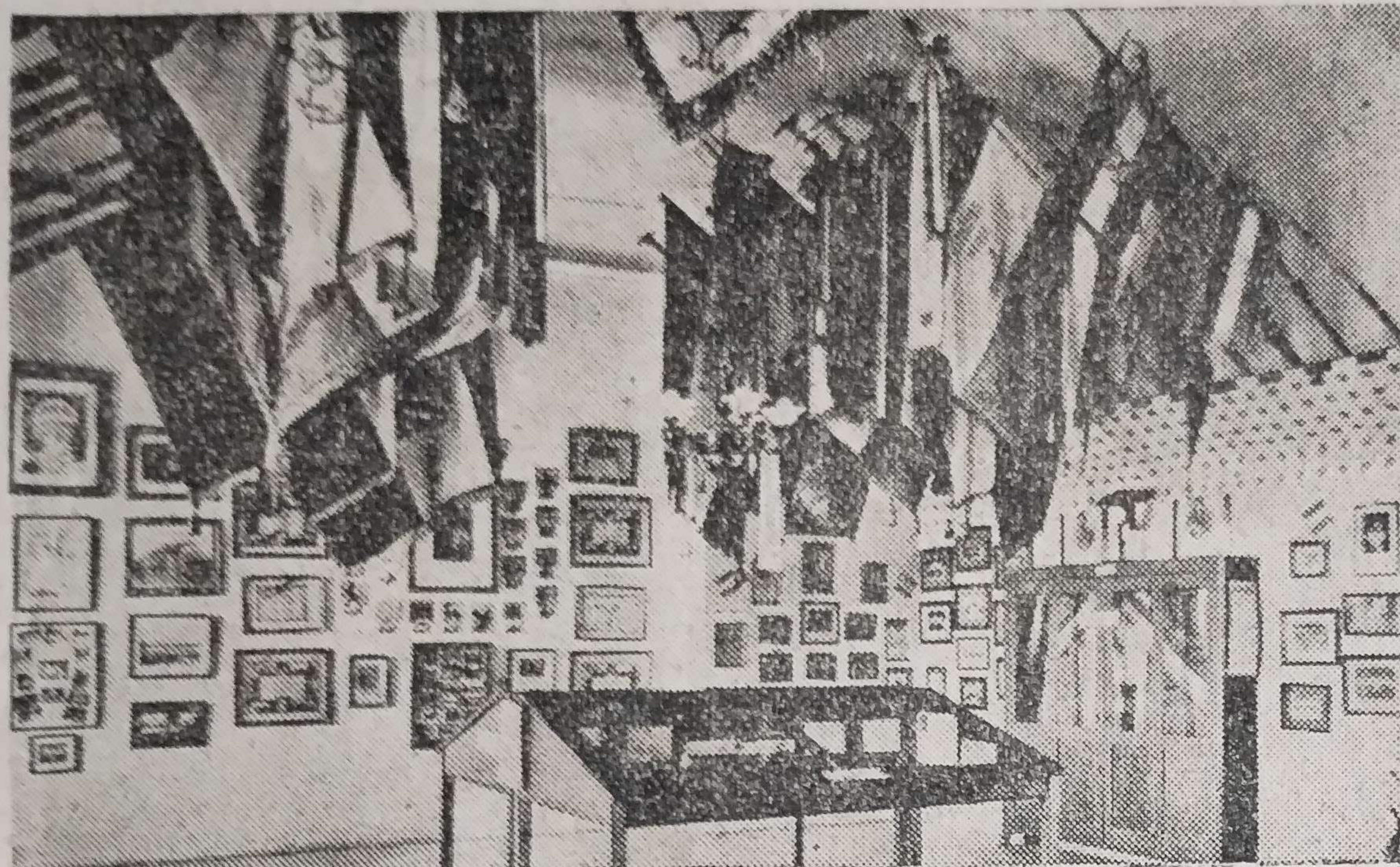

KAKO JE DOŠLO DO OSNIVANJA MUZEJA U STAROM GRADU OZLJU

Muzej na Ozlju imao je istu sreću kao i varaždinski, da se nalazio u starom gradu iz prošlih stoljeća. U inozemstvu nalaze se u mnogim razkošnim dvorcima i starim palačama muzeji i galerije, pa se na taj način još jače ističe ljepota samih poviestnih i umjetničkih gradjevina. Tako i na Ozlju starinska tvrđava daje divni poviestni okvir i pozadinu izloženim muzejskim predmetima, pa sve skupa daje posebni intimni starinski ugodjaj.

Nekada se i u Zagrebu pomišljalo, da se u baroknoj Rauchovoj palači u gornjem

kopana. Laszowski je u kuli Kamenitih vrata 1907. osnovao prvi gradski muzej i knjižnicu, a kad je 1925. iz tog gradskog muzeja Braće hrvatskog zmaja osnovan današnji gradski muzej, onda je u stare prazne vitrine, koje su u kuli ostale, Laszowski počeo slagati uspomene i predmete, koji su se odnosili na zrinsko-frankopansku epohu. Te je predmete Laszowski sakupljao već od svoje najranije mladosti, a osobito pak kako je počeo služiti u Zemaljskom arhivu u Zagrebu, t. j. od 15. rujna 1891. Tako je kasnije ozaljski muzej

Unutrašnjost muzeja na Ozlju

gradu uredi gradski muzej, ali to u našoj sredini, koja imade na žalost vrlo malo smisla i ljubavi za starinu, ali zato više strasti i brzine za rušenje, još ono malo vrijednih starina, što je ostalo, nije provedeno u djelo. Sjećamo se dobro, koliko je prije rata po novinama bilo pisano, kako će se u gornjem gradu urediti gradski muzej, no on i dalje trune u podrumu paviljona na Tomislavom trgu. A baš bi zagrebački gradski muzej u gornjem gradu, u kojoj starinskoj palači, našao svoje najljepše mjesto.

Ozalj grad, koji potiče iz XIII. stoljeća, sretno je došao u kulturne ruke i tu je Emil Laszowski osnovao muzej, koji je prvobitno imao biti posvećen u glavnom samo uspomeni porodica Zrinskih i Fran-

najprije bio u kuli kod Kamenitih vratiju u Zagrebu. Godine 1928. dolazi Ozalj u ruke Braće hrvatskog zmaja, koji ga popravljaju i uređuju. Ovamo smještava Laszowski zrinsko-frankopanski muzej. Ozaljski muzej dobiva od zagrebačkog gradskog poglavarstva devet vitrina. Laszowski uređuje muzej u II. katu. No doskora se zbirke muzeja proširuju i na druge predmete, koje je darovala gradska občina u Zagrebu, iz poklonjene ostavštine bivše 25. domobranske pukovnije, a razni prijatelji muzeja darivaju muzeju starinsko oružje, kao puške, helebarde, kubure, jatagane, oklope, mačeve, topovska zrna i t. d. Stara tvrđava na Ozlju dobiva izgled poviestnog mjesta.

Laszowski i Zmajevci sakupiše u tom muzeju zanimljive poviestne predmete, koji su sjećali na Zrinske i Frankopane. On je u Bečkom Novom mjestu dobio jedno od 42 nadjena puceta iz groba ovih velikaša, koja su puceta nadjena 1808., kad su prvi puta grob otvarali. Tada je tu bio nadjen i rubac sa inicijalom K. Z. (Katarina Zrinska), kojim su kod smaknuća bile vezane oči, no taj se izgubio. Ozaljski muzej ima dalje izvorne izprave s autografima Zrinskih i Frankopana, jedan original-

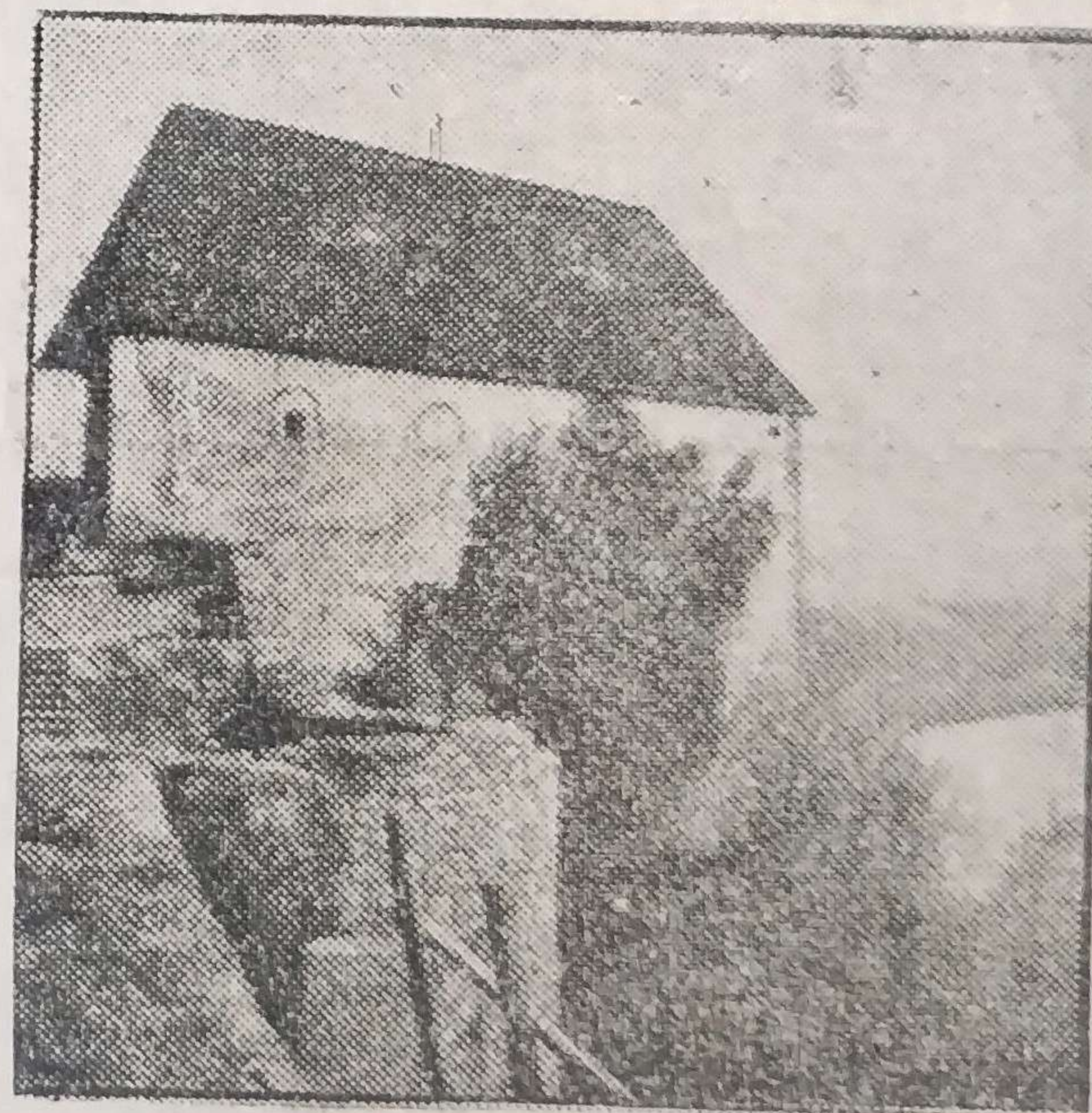
ni portrait i nekoliko suvremenih bakropisa, zatim stare kopije i slike iz te dobe i t. d. Značajna je tu sakupljena bibliografija, koja se ticala tih porodica i njihovog sudbenog procesa. Laszowski je sastavio vrijednu zbirku zrinsko-frankopanskih medalja i otisaka novaca iz kovnice Nikole Zrinskog u Gvozdanskom iz godina 1526. do po prilici 1553., koje je dobio iz muzeja u Beču, Pešti i Londonu.

Ozaljski su muzej podupirali darovima Szabo, Bužan, Frangeš, Iveković, Res innogi članovi Zmajevci, a osobito zagrebačka gradska občina.

Jednu od najglavnijih zbirka u ozaljskom muzeju čine sačuvani i spašeni predmeti bivšeg Hrvatskog sokolskog saveza. To su bile divne hrvatske zastave, što su ih nekad imala hrvatska sokolska društva. Na dalje veliko mnoštvo uspomena, koje su tim društvima pripadale kao: slike, snimke, zapasnici, knjige, novine, brošure i mnoštvo raznih malih predmeta, koji su od velike vrijednosti, jer prikazuju život i prošlost hrvatskog gradjanstva koncem XIX. i početkom ovog stoljeća. Sokolsku je zbirku savjestno uredio i u muzeju složio dr. Franjo Bučar.

Za Ozaljski muzej vrijedi statut grada Ozlja. Muzej je do rata redovito čuvao tamošnji kastelan, koji je u prigodi tumačio posjetnicima pojedine predmete, u koliko to nisu činili sami Zmajevci. Muzej je u posljednje doba bio u istočnom dielu grada i u dielu sjevernog krila u II. katu a imao je četiri velike prostorije, koje su bile međusobno povezane, jedna do druge. Predmeti su bili većinom smješteni u deset velikih vitrina i po zidovima, gdje su se zastave i oružje divno i slikovito isticala. Muzej imade katalog, ali predmeti nisu bili snimani ni naučno obradjivani, odnosno objelodanjeni. Sada su muzejske zbirke radi ratnih prilika pohranjene, ali će posilje rata doći na svoje staro mjesto, gdje su bile vrlo dobro smještene i čuvane.

b. m.

Najstariji dio grada izpod kojega vodi željeznički tunel

kolika sretna srđca pružaju si ruke vozeći se onuda.

Karlov most na Vltavi, hram koji se nikad ne zaključava i koji ničim nije sakriven i ograđen prenosi dnevno na svojim plećima mnoge zalutale i vjerne ovce s jednog kraja na drugi.

NADA KESTERČANEK.